

Asia: VN/15033/2019-LVM-90

Liikenteen automaation lainsäädäntö- ja avaintoimenpidesuunnitelma

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

15.1.2021

Liikenne- ja viestintäministeriö

Asia: Liikenteen automaation lainsäädäntö- ja avaintoimenpidesuunnitelma (VN/15033/2019-LVM-90)

Autoliitto kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa.

Liikenteen automatisaatio parantaa lähtökohtaisesti liikenneturvallisuutta sekä tehostaa liikennettä ja liikennejärjestelmän käyttöä. On tärkeää varautua automatisaation eri vaiheisiin poistamalla muun muassa turhia lainsäädännön esteitä ja arvioimalla automatisaation asettamia vaatimuksia niin tiestölle ja muulle infrastruktuurille kuin ajoneuvoille, kansalaisille sekä yrityksille. Erityisen tärkeää on kuluttajansuojan ja -oikeuksien toteutuminen kaikissa tilanteissa.

Ajoneuvojen keräämä ja välittämä tieto on liikenteen automatisaatiossa keskeisessä roolissa. Jo nyt autot keräävät runsaasti dataa auton käytöstä, vikatilanteista, sijainnista ja monesta muusta asiasta ja tulevaisuudessa kerättävän ja välitettävän tiedon määrä vain lisääntyy. Autot pystyvät myös jakamaan tietoa keskenään, mikä parantaa mm. keli- ja liikennetiedon täsmällisyyttä.

Lainsäädännöllä on varmistettava se, että auton omistaja tai haltija eli tavallinen kuluttaja voi päättää mitä tietoja ajoneuvo kerää ja kuka tähän tietoon pääsee käsiksi. Tietoturvan pitää toteutua kaikissa tilanteissa. Sen varjolla ei kuitenkaan voida sallia sitä, että vain esimerkiksi kyseisen automerkin valmistaja ja tämän valitsevat palveluntarjoajat pääsevät kriittiseen tietoon käsiksi ja siten saavat mahdollisuuden rajoittaa esimerkiksi huolto- ja ylläpitotoimintaan liittyvää kilpailua. Kuluttajalla pitää olla oikeus aina valita palveluntarjoajat ja vaihtaa niitä.

Liikkumisenvapaus on yksi kansalaisten perusoikeuksista ja siihen liittyy myös oleellisesti oikeus ja mahdollisuus liikkua anonyymisti. Tätä oikeutta tulee suojata eikä sitä pidä rajoittaa ohjauskeinoilla, joiden käyttöä liikenteen automatisaatio helpottaa. Automatisaatio ja verkottuneet ajoneuvot mahdollistavat paremmin omaehtoisen liikkumisen suunnittelun ajantasaisen liikennetiedon avulla.

Automaation mahdollistamiseksi tulee kerätä vain sen toteutumisen edellyttämää tietoa eikä mitään muuta. Tiedon hallintaan ja jakamiseen luotaviin yksityisiin tai valtiollisiin monopoleihin, kuten Fintraffic, tulee suhteutua kriittisesti ja niiden toiminta tulee rajata lainsäädännöllä vain välttämättömän tiedon käyttöön ja hallintaan.

Vakuuttaminen

Tällä hetkellä ajoneuvoihin on otettava lakisääteinen liikennevakuutus, joka korvaa onnettomuuden sattuessa vastapuolelle aiheutuneet esinevahingot sekä vahingoittuneiden henkilövahingot. Tulevaisuudessa pitää varautua pohtimaan sitä, voiko automaattiauton omistaja tai haltija, jolla ei ole edes mahdollisuutta puuttua ajoneuvon toimintaan, olla vakuutusvelvollinen. Kuka vastaa ajoneuvon mahdollisesti aiheuttamasta onnettomuudesta? Asiassa täytyy arvioida tuotevastuun ja vakuutusjärjestelmän kattavuutta sekä vaihtoehtoisten järjestelmien kustannuksia. Joka tapauksessa tehtävissä linjauksissa tulee seurata kansainvälisiä ja erityisesti Euroopan unionin linjauksia. Samalla tulee arvioida sääntelyn yhdenmukaistamista Euroopan unionissa.

Lopuksi

Kuten toimenpidesuunnitelmassakin todetaan, liikenteen automatisaatio etenee vaiheittain. Jo nyt uusissa autoissa on automatisaation eri asteita, kuten mukautuvia vakionopeudensäätimiä, kaistallapysymisjärjestelmiä, automaattipysäköintijärjestelmiä ja monia muita avustimia. Mikään näistä järjestelmistä ei ole kuitenkaan täysin toimintavarma ja jatkossakin on varmistettava, että ihmisellä on mahdollisuus ottaa ajoneuvo hallintaan häiriön sattuessa.

Kunnioitavasti,

Pasi Nieminen

Autoliitto Ry

Tolvanen Jukka
Autoliitto ry